

Kontrat Halısı Seçim ve Bakım Kılavuzu

İÇİNDEKİLER

1. Giriş: Performans ve tasarım

2. Halı daha fazlasını sunar

Yüksek katma değer, düşük maliyet
Kolay döşeme
Düşük bakım maliyeti
Ses emicilik
Güvenlik
Isı yalıtımı
Sağlık
Ortopedik rahatlık
Çevre/geri dönüşüm

3. Renk, desen ve doku

Renk ve desen
Doku
Tasarım

4. Planlama süreci

Trafik seviyesi
Statik koruma
Kirlenme ve lekelenme
Renk/Işık haslığı
Alev almazlık
Tekerlekli sandalye/araba
Döşeme altı ısıtma
Döşeme altına geçiş

5. Elyaf'ın önemi

Elyaf seçimi

6. Halı konstrüksiyonu

Halı konstrüksiyonu
Hav sıklığı/ağırlığı
Halı tabanı

7. Döşeme & bakım

Halı döşenmesi
Halı bakımı
Koruyucu bakım
Günlük temizlik
Periyodik derinlemesine temizlik

1. GİRİŞ: PERFORMANS VE TASARIM

Ofislerin, restoranların, mağazaların, bankaların, hastanelerin ve diğer ticari ve sosyal mekânların döşenmesindeki temel konu doğru ve estetik bir çevre yaratırken aynı zamanda ilk görünümünü koruma, kolay bakım olanağı gibi değişken fonksiyonel ihtiyaçlara cevap vermektir.

Yer döşemeleri bu denklemin önemli bir parçasıdır. Normal olarak seçim halıdır. Çünkü halı diğer yer döşemelerine kıyasla mükemmel bir avantaj kombinasyonu sunar. Ticari uygulamalar için geliştirilen “kontrat” (taahhüt) halısı yüzeyleri mükemmel dayanıklılık ve kolay bakım olanaklarını hemen hemen sınırsız tasarım seçeneği ile birleştirir.

Bugün, kontrat halıları bir yüksek teknoloji ürünüdür. Elyaf teknolojisi ve halı üretim tekniklerindeki önemli ilerlemeler halının tam anlamıyla kullanıcı ihtiyacına uygun olarak üretilmesine olanak tanır. Bu seviyedeki bir ürün sofistikasyonu özellikle halı seçimi sürecini önemli kılar. Optimum performansla ulaşmak için, havı (halının taban üzerindeki iplikli kısmı) meydana getiren elyaf ve halı konstrüksiyonunun ikisi de kullanım amacına özenle eşlenmelidir.

Satın alma kararını verecek kişi bir iç mimar, yer döşemeleri uzmanı ve ya bir dekoratörden profesyonel tavsiye almalıdır. Bununla birlikte, temel planlamada dikkat edilecek konularda genel bir bilgiye sahip olmak oldukça yararlıdır.

2. HALI DAHA FAZLASINI SUNAR

Kontrat halısı değişkendir. Duvardan duvara ve ya karo şeklinde olabilir. Halı güzel görünümlü olmasının yanında, herhangi bir iç dekor tarzını tamamlayıcı olarak değişik renk, desen ve dokuda temin edilebilir. Halı çok hoş bir hissel yakınlaşma sağlar. Yumuşak ve güvenli halılar, sıcak ve rahat bir atmosfer, gürültü seviyesinde azalma ve ısı kaybına karşı yalıtım sağlar.

Yüksek katma değer, düşük maliyet kaliteli kontrat halısı kullanılan tesisin saygınlığını yükseltmekle birlikte ticari bir değer de ekler. Endüstriyel araştırmalar kontrat halısı döşenmesindeki “toplam kullanıcı maliyetinin” –ürün maliyeti, döşeme maliyeti, bakım maliyeti ve ürünün ömrü – diğer sert zemin döşemelerine kıyasla % 25’e kadar maliyet avantajı sağladığını göstermiştir.

Kolay döşenme Kontrat halıları – özellikle karolar – kolay döşenir. Halının direkt olarak hemen hemen bütün düz zemin yüzeylerine döşenebilmesi özelliği yeni yapıların bitirilmesi ve kullanımda olanların ise yeniden dekorasyonunda zaman ve maliyet tasarrufu sağlar.

Düşük bakım maliyeti Kontrat halısının bakımı parlatma ve periyodik onarım gerektiren kaliteli sert zemin döşemelerine oranla daha kolay ve daha ucuzdur.

Ses emicilik Testler halının, sert zemin döşemelerine oranla 10 kata kadar daha fazla atmosferik gürültüleri emdiğini ortaya çıkarmıştır. Halılar ayak sesi, eko ve uğultuları elimine ederek, sessiz sakin ve daha verimli bir ortam yaratır.

Güvenlik İyi bakımlı bir halı en güvenli zemin döşemesidir. Sert zeminler özellikle ıslak olduklarında kaygan ve tehlikeli olabilirler. Halı kaza ihtimalini ve bundan kaynaklanan yaralanmaları azaltır.

Isı yalıtımı Halı ısı yalıtımının çok verimli bir yoludur. Kontrat halısı kullanımı % 5'e kadar enerji tasarrufu sağlayabilir. Halının bütün ömrü boyunca sağlayacağı enerji tasarrufu en azından üretiminde kullanılan toplam enerji kullanımına eşittir (elyaf ve halı üretimi).

Sağlık Testler halıyla kaplı alanlardaki uçuşan toz parçacıklarının sert zemin döşemelerine kıyasla yarı yarıya az olduğunu göstermiştir.

Uluslararası endüstriyel araştırma enstitüleri tarafından yapılan düzenli testler (GuT), bitmiş halının zararlı madde ve tortular içermediğini kanıtlamıştır.

Ortopedik rahatlık Yumuşak ve esnek halı yüzeyi minder etkisi yaparak vücut ağırlığını dengeli bir şekilde dağıttığından sırt ve eklem ağrılarını önleyebilir.

3. RENK, DESEN VE DOKU

Renk, desen ve doku özellikle kontrat halısının geniş yüzeylerde hâkim dekor öğesi olarak kullanıldığı durumlarda önem kazanır.

Renk, halının belirli kirlenme şartları altında makul bir görünüm sağlamasına yönelik olarak kullanılabilir ve böylece halı bakım ihtiyaçları pozitif olarak etkilenebilir. Açık renkli bir halı, kaplanan alanın geniş ve havadar görünmesini sağlarken, güçlü ve koyu renkler ise kapalı ama sıcak bir atmosfer yaratır.

Desen ve tasarım görüş alanlarını böler. Büyük desenler, odanın görünen boyutlarını azaltma eğilimi gösterirken, küçük desenler artırır. Düzensiz ve çok renkli desenler kir ve lekelerin görünebilirliğini azaltırlar. Karo halılar, ofis

ve perakende satış mağazalarındaki farklı bölümleri görsel olarak ayıracak şekilde desen ve tasarıma olanak tanır.

Seçim kriterlerinin oluşturulması esnasında, beklenen trafik seviyesi ve kirlenme oranına uygun renk ve desen seçimi bakım ihtiyacı ve/ya maliyetlerini önemli ölçüde azaltabilir.

Doku Halı yüzeyi, konstrüksiyon metodu ve apre (halıya son şeklini verme - boyama vb.) işlemlerine bağlı olarak ışığı farklı şekillerde emer ve ya yansıtır ki bu halının görünümünü önemli ölçüde değiştirebilir.

Birçok kontrat halısı düzensiz bir yüzey görünümü sağlamak amacıyla, birinci taban üzerine sık "Loop Pile" (halka şeklinde, bukle hav) dokunur ve ya halkalar pürüzsüz, kadifemsi bir yüzey yaratmak amacıyla kesilirler ki bu metot "Cut Pile"(dikey şekilde, kesik hav) olarak adlandırılır.

Tasarım Halı tasarımı bir renk, desen ve doku kombinasyonudur. Bu bakımdan, modern kontrat halıları, düz ve birbirinden bağımsız tasarımlardan, heyecan veren ve etraftaki diğer unsurları da etkileyen hareketli tasarımlara hemen hemen sınırsız seçenekler sunar. En zor tasarımlar bile eskime performansı ve uzun süreli görünüşünü koruma özelliklerini etkilemeden elde edilebilir.

4. PLANLAMA SÜRECİ

Kontrat halı döşemenin temelinde kalite ve maliyet arasındaki ilişki yatar. Seçim kriterlerini belirleyen kişi düşük maliyet seçenekleri karşısında ihtiyatlı olmalıdır: Kaliteli ürünlerin sahip olduğu, üstün görünüşünü koruma özellikleri, dayanıklılık ve düşük bakım maliyeti, zaman içerisinde yatırımınıza daha iyi bir getiri sağlar.

Halı tasarımı, performans ve bakım ihtiyaçları dikkatli bir şekilde analiz edilmelidir. Bu ihtiyaçlara verilen önem dengesi döşemenin yapılacağı alanların doğasına bağlı olarak değişir Hatta bir tek alan içinde dahi değişiklik gösterebilir.

Örneğin, bir otelin döşenmesinde değişik ihtiyaçlar dikkate alınmalıdır. Resepsiyon alanı için seçilen halı sürekli yoğun trafiğe – çoğunlukla dışarıdan ve her türlü hava şartlarında – müsaade etmelidir ki bu zarafet, dayanıklılık ve kolay bakımın dengelenmesi ihtiyacını doğurur. Aksine, yatak odalarındaki halılar lüks olmalıdır ancak daha az kullanılacaklardır. Bar ve restoranlarda ise önem kir ve lekelerle karşı direnç özelliklerine kayar.

Yukarıdakiler az çok kontrat uygulamalarının birçoğu için geçerlidir. Birçok işletme ve sosyal alanlarda trafik seviyesi binanın değişik bölümleri

arasında büyük farklılıklar gösterir ve buna bağlı olarak dayanıklı halı ihtiyacı değişir. Müşteri bölümleri, çalışma alanlarına kıyasla daha lüks olma eğilimi taşırlar vs.

Trafik seviyesi

Kontrat halı seçimi planlama sürecindeki ilk aşama, mevcut ve beklenen trafik akım ve yoğunluğunu analiz etmektir. Eğer, lokasyon yeniden dekore ediliyorsa, mevcut halıdaki eskime ve yırtılma oranları çok iyi bir kılavuzdur. Üç çeşit trafik seviyesi kullanılır.

“Yoğun trafik”, devamlı olarak yüksek seviyede doğrusal, doğrusal olmayan, dairesel yoğun trafiğe maruz kalan ve yürüme yoluyla gelen kir ve döküntü potansiyeli içeren ticari alanları tanımlar. Yıllık olarak bir milyon ve üzeri “yürüme” miktarına maruz kalan giriş salonları, otel lobileri, restoranlar, perakende satış mağaza koridorları, okul ve havaalanları tipik yoğun trafik mekânlarıdır.

“Orta trafik”, yıllık olarak genellikle aynı doğrultuda 500.000 ve üzeri “yürüme” ile gelen kir ve döküntü içeren lokasyonları tanımlar. Bu tanım birçok açık ofis, banka, otel koridorları, konferans salonları ve müzeleri kapsar.

“Hafif trafik”, ara sıra doğrusal trafik, düşük oranda ayakkabı ile gelen kir ve döküntü riski içeren lokasyonları tanımlar. Bu alanlar, birçok özel ofisi, konferans salonlarını, otel yatak odalarını, galerileri ve kütüphaneleri içerir.

Dikkate alınması gereken diğer ihtiyaçlar aşağıdakileri kapsar:

Statik koruma

Değişik materyallerin birbirine sürtünmesi ile statik elektrik meydana gelir. Doğal gaz ve klimalı modern binalar –düşük neme neden oldukları için – elektrostatik yüklemeyi artırma eğilimi gösterirler.

Bir halının elektrostatik yükleme oranı insanın hissetme sınırı olan 2 kilovattı geçmemelidir.(DIN54345 ayakaltı testi)

Kirlenme ve lekelenme

Kir ve lekelerle karşı özel koruma gerektiren alanların tespiti genellikle kolaydır – girişler, salona giden yollar, yiyecek ve içecek servisi yapılan mekânlar –. Özetle, yüksek seviyede kir ve lekelerle karşı koruma içeren kontrat halıları daha kolay temizlenirler ve bu tür alanlara daha uygundurlar. Hiçbir kontrat halısı tam anlamıyla leke tutmaz değildir ancak doğru elyaf ve üretim metodu seçimi, orta

koyulukta renk ve düzensiz desen seçimi ve günlük noktasal temizleme programlarının hepsi döküntülerin görünebilen etkilerini minimize etmeye yardım eder.

Renk ve ışık haslığı

Yüksek oranda cam kullanılmış ve ya düzenli sert temizlik gerektiren hastane gibi binalarda güneş ışığı, su ve ya sert temizlik maddelerine maruz kalan halı yüzeyinin solması ve ya rengini kaybetmesi problem olabilir.

Atmosferik kontaminantlar, su, ovma ve şampuanlamaya karşı renk direnci normal olarak 5'in "sıfır değişim", 1'in ise "aşırı değişim" olduğu "gri" ölçekte 1 ile 5 arasındaki değerlerle ifade edilir. Işık haslığı ise 8'in "sıfır değişim" olduğu 1 ile 8 arasındaki "mavi" ölçekte gösterilir. Normal kontrat halısı uygulamaları için minimum 4 renk haslığı ve 5–6 ışık haslığı seviyesi genellikle uygundur.

Alev almazlık

Ticari ve sosyal alanlara döşenen halılar ulusal alev almazlık standartlarına uygun olmalıdırlar. Bir halının alev almazlık seviyesi kullanılan elyaf, konstrüksiyon ve hav sıklığı kadar taban malzemesi, halının üzerine döşendiği zemin malzemesi ve yapıştırıcılar tarafından da etkilenir.

Seçimi yapacak kişi "alev yayılması", "petrol katkısı" ve "duman çıkarma" gibi alev almazlığın değerlendirilmesinde kullanılabilecek ölçülebilir faktörleri düzenleyen mevzuattan haberdar olup bunların sağlanması konusunda halı üreticisi ve ya satıcısına danışmalıdır.

Tekerlekli sandalye ve arabalar

Tekerlekli sandalye ve ya düzenli olarak diğer tekerlekli ekipman kullanımı tekerleğin dönmesini engelleyen bazı halı doku ve konstrüksiyonlarının kullanımını daha başlangıçta mümkün kılmayacaktır. Çalışma istasyonlarının içi ve çevresinin lokal olarak eskimesini önlemek amacıyla Sert zemin iskemle tablası kullanılabilir.

Döşeme altı ısıtma

Döşeme altı ısıtma döşendiğinde kontrat halısının normal olarak 0.10 m² K/W ile 0.17 m² K/W arasında ısı direnci seviyesine sahip olduğu dikkate alınmalıdır. Planlama esnasında, bu konunun ısıtma sistemi satıcısıyla görüşülmesi tavsiye edilir.

Döşeme altı geçişi

Döşeme altına döşenmiş olan kablolar (elektrik, telefonlar, bilgisayarlar vs.) ulaşma ihtiyacı da dikkate alınmalıdır. Kolay döşenmesi ve zemin altına ulaşma şansı tanınmaları nedeniyle yer karoları genellikle tercih edilir. Eskimiş karoların değiştirilmesi de hızlı ve ekonomiktir.

5. ELYAFIN ÖNEMİ

Görünümünü koruma – halı orijinal görünümünü ne kadar iyi korur – temel olarak kullanılan elyaf türü ve konstrüksiyon metoduna bağlıdır.

Temel Elyaf Özellikleri	Polyamid (Naylon)	Poli-propilen	Polyester	Yün
Yıpranma direnci	*****	*	**	***
Temizlenebilirlik	***	***	***	***
Kire direnç	***	***	***	***
Lekeye direnç	***	****	****	***
Statik direnç	***+	***	***+	***+
Alev almazlık	***	*	*	***

+ Anti statik Korumalı

Elyaf Seçimi

Halı üretiminde dört çeşit elyaf tipi kullanılır: Polyamid (Naylon), Polipropilen, Polyester ve Yün. Görünüm, dayanıklılık ve maliyet açısından hepsinin göreceli olarak avantajları vardır ancak en önemlisi bu yararların kombinasyonudur.

6. HALI KONSTRÜKSÜYONU

Tufte halı, dokuma halı ve yer karosu arasındaki seçim genellikle tasarım ve pratik ihtiyaçların bir karışımıdır. Tufte halılar renk ve doku seçiminde daha fazla tasarım esnekliği sağladıkları için kontrat uygulamalarında en çok kullanılan halı üretim metodudur. Bazı üreticiler eriterek bağlama olarak bilinen bir tekniği istisnai sıklık ve boyut stabilizasyonuna sahip yer karosu üretmekte kullanır.

Hav yoğunluğu / ağırlığı

Hav yoğunluğu belirli bir ağırlık seviyesi ve aşınmaya maruz kalacak olan halı tabanı üzerindeki elyafın miktarıdır. Beklenen trafik şartlarına uygun bir hav ağırlığı (genellikle, taban üzerindeki elyafın g/m² olarak ifadesidir) ve yoğunluk seçilmelidir. Hav ağırlığı ve yoğunluğu arttıkça halının ezilme ve keeleşmeye karşı direnci artar ve böylece halı görünümünü daha uzun süre korur.

Elyaf türü de kritik bir faktördür: aynı hav yoğunluğu ve sıklığına sahip ama değişik elyaflardan yapılan halılardan aynı performans beklenemez.

Halı tabanı

Tufte halıdaki hav ipliğini taşıyan kumaş birinci taban olarak bilinir.

Halının gücünü ve esnemeye direncini artırmak için birinci tabana yapıştırılan güçlendirici kumaş ve ya köpük ikinci taban olarak bilinir. Yer karolarının ikinci tabanları ekstra boyut stabilizasyonu sağlamak amacıyla cam elyaf tabakaları ve bezler içerir.

İki tabanın kombinasyonu yarıлма ve yırtılmalara dayanmak için yeterince güçlü olmalı, ısı ve nem değişikliklerine direnç gösterebilmek için boyut stabilizasyonuna sahip olmalı ve bütün şartlar altında zemin üzerinde düz olarak durabilmelidir.

7. DÖŞEME VE BAKIM

Üretici talimatlarına uygun ve doğru halı döşenmesi halılardan uzun süreli performans elde etmek için gereklidir. En çok kullanılan iki metot vardır: “direkt yapıştırma” ve “altlık üzerine yerleştirme”.

Performans beklentisi ve döşenecek alanın boyutlarına bağlı olarak bu metotlardan biri ve ya ikisi birlikte seçilebilir. Direkt yapıştırma metodu boyut stabilizasyonunun kritik olduğu yoğun ve ya tekerlekli trafiğe maruz kalan geniş alanlar için en iyi seçimdir. Altlık üzerine döşeme ise, daha fazla yastık efekti ve ekstra gürültü azaltmanın arzu edildiği durumlar için uygundur.

Karo halılar taşıdıkları ekstra stabilizasyon nedeniyle doğrudan döşenerek kaldırma ve yenileme kolaylığı gibi pratik avantajlar yanında para tasarrufu da sağlarlar. Karo ve ya modüler halı döşemesi uzmanlık gerektiren bir alan olup, üretici ve ya satıcı firmaya danışılmalıdır.

Halı bakımı

Halı bakımı doğru ürünün seçimi ile başlar. Daha önce açıklanan nedenlerden dolayı, eğer halı seçimi ihtiyaca uygun değilse, verimli bakım imkânsız olmasa

da oldukça zordur. –Doğru seçilmiş bir halının düzenli bakımı sıkışmış kirlerden kaynaklanan aşınmayı, kir ve lekelerin görünebilirliğini minimize ederek orijinal görünümünü korumanın yanında halının efektif ömrünü uzatır ve yatırımınızın getirisini artırır.

Halı seçimi sürecinin bir parçası olarak bir bakım programı da planlanmalıdır.

Koruyucu bakım

Kirlenme “dış bakım” ve giriş paspasları, ızgaralar, asansör içi değiştirilebilir halılar gibi “kir bariyerleri” kullanılarak azaltılabilir. –Bu önlemler toz ve kirin bina içine girmeden toplanabilmesine yardım edecektir. Ayrıca, zorunlu yemek yeme ve içme alanları birkaç zor kirin belirli alanlarla sınırlandırılmasına yardım edecektir.

Günlük temizlik

Sık ve düzenli vakumlama (giriş ve asansör paspasları dâhil) kir partiküllerini havın içine yerleşmeden kaldırmanın en verimli ve ekonomik yoludur.

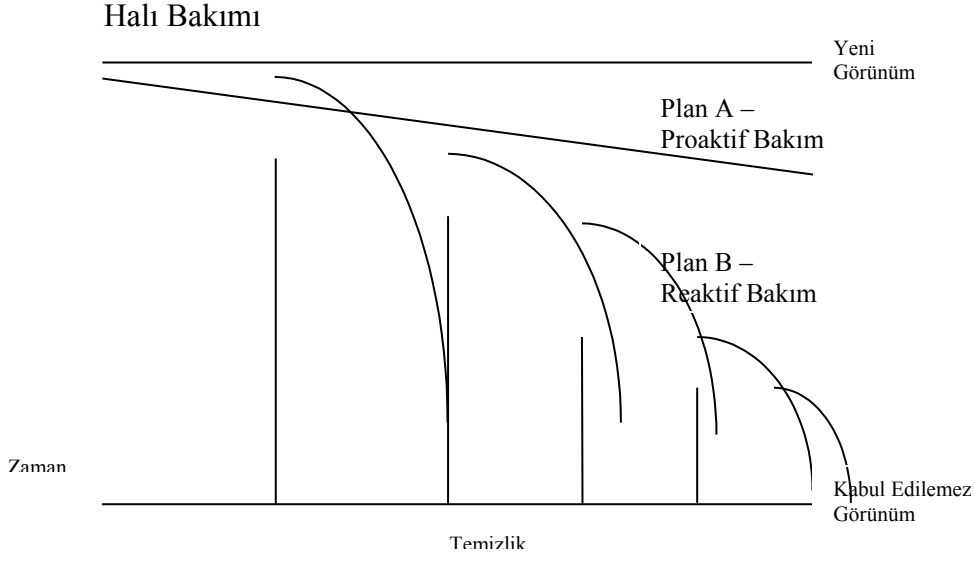
İnsanın olduğu yerde döküntüler de olacaktır. Döküntüler kaçınılmaz olsa da, çıkmaz lekeler böyle olmak zorunda değildir. Birçok leke kaçınılabilir ve ya anında ya da en azından aynı günde yapılan müdahale ile temizlenebilir. Acil ihtiyaçlar için, leke çıkarıcı ürün ve aletlerin el altında bulundurulması çok faydalıdır.

Örnek bakım programı (ofis)

Temizleme yöntemi	Düşük Trafik	Orta Trafik	Yoğun Trafik
Çöp kaldırma	Günlük	Günlük	Günlük
Vakumlama	Haftalık	Haftada 3 kez	Günlük
Noktasal kir ve leke temizliği	Günlük	Günlük	Günlük
Periyodik temizleme	Yıllık	3 ayda bir kez	Aylık

HALI BAKIMI

Düzenli olarak önleyici ve aktif bakımın (plan A) reaktif ve onarıcı bakıma (Plan B) üstünlüğü tartışılmaz. Aşağıdaki diyagram sadece acil durumlarda bakım yapıldığında yüzey görünümünün nasıl çok daha hızlı bir şekilde kötüleştiğini göstermektedir.

Periyodik derinlemesine temizlik

En verimli ve sık vakumlama ve leke temizleme prosedürleri dahi arkasında bir miktar kir mutlaka bırakır. Bu aşamada halının görünümünü ve eskime ömrünü büyük ölçüde geliştiren periyodik ve profesyonel derinlemesine temizlik devreye girer. İki yolla olur: a) Yeni kirleri tutan ve çeken yağlı ve yapışkan kirleri temizlemek, b) Daimi zarar meydana gelmeden derindeki kir parçalarını temizlemek.

Devamlı ve iyi planlanmış bir bakım programı kir ve tozların birikip halıya zarar vermeden önce temizlenmesini sağlayarak halının ömrünü büyük ölçüde uzatır. Sonuçta, halı ömrünün dolmasından kaynaklanan maliyet minimize edilmiş olur.

UNUTMAYINIZ, Halılarımızın kullanım süresini uzatmak istiyorsanız, Halı Üreticisi Firma tarafından aksi belirtilmedikçe, temizleme esnasında, hiç bir zaman Kimyasal Maddeler içeren temizlik malzemeleri ile su, deterjan vs gibi maddeler de **kullanılmamalıdır**. Islak Temizleme sistemleri, bazı halı türlerinde hav, taban, boyut ve renk bozulmalarına neden olmaktadır.